

HÉTFALUSI

SZERKESZTŐK: HOCHBAUER GYULA
ÉS DR. KOVÁCS LEHEL ISTVÁN

ALAPÍTOTTA ÉS SZERKESZTETTE (1906–1911):
DR. FEKETE ENDRE ÉS KISS BÉLA

• VERES EMESE GYÖNGYVÉR

HÉTFALUSI MAGYAR IFJÚSÁGI NAPOKRA KÉSZÜLVE

– interjú Jakab Zoltánnal, a HMIK elnökével

Idén februárban a hétfalusi magyar ifjak új elnökséget választottak. Megköszönve a régi elnökség vezetőségének munkáját, a fiatalok új tagoknak szavaztak bizalmat. Így a következő négy évre a Hétfalusi Magyar Ifjúsági Klub elnöke Jakab Zoltán lett, az alelnökök pedig Kedves Ervin és Antal-Bíró Eszter, a titkár pedig Nagy Eszter. A közelgő rendezvény kapcsán beszélgettünk Jakab Zoltánnal.

– Már egy nagy rendezvényen bizonyított a hétfalusi magyar ifjúság, hogy képes szervezni és lebonyolítani, nevezetesen a négyfalusi Szent Mihály-Napokon. Gondolom, hogy az idén is ti fogjátok szervezni ezt, de addig is mik a további tervei az új elnökségnek?

– Igen, és hamarosan még egy nagy rendezvényünk lesz. A Szent Mihály-Napok után ez a második legnagyobb rendezvényünk, a Hétfalusi Magyar Ifjúsági Napok májusban. Reméljük, hogy ez is egy hasonlóan kimagasló rendezvény lesz, ezúttal elsősorban a fiatalok számára.

– Az ifjúsági napokat csak a hétfalusi ifjúság számára szervezitek, vagy meghívtok másokat is Brassó megyéből, netán jöhetnek máshonnan is az országból?

– Elsősorban a helyi fiatalokra számítunk, úgy a négy-, mint a háromfalusiakra, és a megyei ifjúságon kívül felvettük a kapcsolatot háromszékiekkel is. Várjuk a visszajelzéseket, hogy kik érkeznek majd, remélem, hogy minél többen tudunk részt venni.

– Mi lesz a programja ennek a rendezvénynek?

– A központi tematikája a szakmák. Úgy gondoltuk, hogy ez nagyon jól illik a mai világban, mert fiatalok vagyunk, a jövő áll előttünk. Nem tudjuk még pontosan, hogy milyen szakmában szeretnénk dolgozni, vagy miként szeretnénk folytatni az életünket, így gondoltuk, hogy a mesterség, a szakma tematikája a fiatalokat vonzani fogja.

– Ebben a témakörben hívtok előa-

dókat is?

– Gondoltunk előadókra is, de ez még nem körvonalazódott teljesen. Még meglátjuk, hogy a csapat mit gondol, ez még alakulóban van. A rendezvény egyébként három napot fog tartani, péntektől vasárnapig, május 17–19. között. Lesznek napi programok, ezek általában játékok szoktak lenni, amelyek kapcsolódnak általában a tematikához. Este pedig a fiataloknak szervezünk egy kicsi szórakozást, azaz bulit.

– Ne felejtjük el, hogy lesznek csapatversenyek is, amelyekre lehet már jelentkezni.

– Igen, lesznek. Csapatban kell jelentkezni eleve a rendezvényre, de majd lesz külön szám a csapatoknak, de egyénileg is a csapattagoknak.

– Ezek milyen vetélkedők lesznek? Sport, ügyességi vagy pedig kvízzjátékok? Miket terveztek?

– Mindenből lesz egy kicsi, általános műveltségre épülő kvíz, lesz egy kicsi mozgás, sport is, ügyességi játékok. Úgy gondoltuk, hogy mindenből legyen egy kevés, hogy mindenki jól szórakozzon.

– A HMIK tagságát részben a Zajzoni Rab István Középiskola diáksága képezi, részben más fiatal felnőttek. Kiket szeretnétek még a tagjaitok között látni?

– Mivel a nevében is benne van, hogy hétfalusi ifjúsági klub, elsősorban a hétfalusi fiatalokra szeretnénk építeni. A településeken lévő iskolásokat és fiatalokat megszólítani, hogy jönnék a rendezvényeinkre, álljanak be pártoló vagy aktív tagnak közénk.

– A beszélgetés végén már csak azt kérdezem meg, hogy civilben te mivel foglalkozol?

– Jelenleg másodéves egyetemi hallgató vagyok a brassói építőmérnöki egyetemen. Ezenkívül dolgozom is, mint sok más egyetemista.

– Akkor te már pontosan tudod, hogy milyen szakmában fogsz dolgozni? Vagy azért még alakul?

– Még nem tudom pontosan, de az biztos, hogy az építőiparban szeretnék

VEGYÜK KEZÜNKBE A SORSUNKAT!

Adjuk adónk egy részét hétfalusi civil szervezeteknek!

Ismét eljött az évnek az az időszaka, amikor adónk csekély részéről dönthetünk, és annak 3,5%-át felajánlhatjuk civil szervezeteknek. Ez azt jelenti, hogy az adóbevételek ezen részének átcsoportosítása nyomán, a helyi civil szervezetek közvetlen pénzügyi támogatásban részesülnek. Ez az anyagi forrás pedig lehetővé teszi számukra, hogy fejlesszék tevékenységeiket, és még hatékonyabban szolgálják a közösséget. Ezek a szervezetek gyakran az oktatás, a kultúra, a sport vagy éppen a szociális segítségnyújtás területén dolgoznak, így az új finanszírozási források jelentős előrelépést jelenthetnek a helyi közösség életminőségének javításában. A jövedelemadó 3,5%-ának felajánlása így nemcsak a civil szervezeteket erősíti, hanem a helyi közösséget is összehozza és megerősíti. Ez az intézkedés pénzügyi támogatást nyújt a civil kezdeményezéseknek, ugyanakkor összehozza és megerősíti a helyi közösséget, mivel lehetősé-

get teremt arra, hogy az adófizetők közvetlenül vegyenek részt a város fejlesztésében. Ezáltal a közösség összefogása és együttműködése segít a város életminőségének javításában és a közösségi célok elérésében.

Egy további ok, amiért fontos a felajánlás az, hogy a források végesek, és főleg a közösségen kívülről érkező támogatások bármikor megszűnhetnek. Most még van idő, hogy megtanuljuk, hogy a közösségnek önfenntartóvá kell válnia, intézményeiről és intézeteiről magának kell gondoskodnia megmaradása érdekében.

Erre ma 2 perc is elég az életünkben: egyszerűen, online is lehet támogatni: <https://redirectioneaza.ro>. A támogatható szervezetek: a Barcasági Csángó Alapítvány, a Hétfalusi Magyar Ifjúsági Klub, a Barcasági Csángó Kézművesek Egyesülete, a Hétfalusi Magyar Művelődési Társaság, a Via Barcensis Egyesület, a Kéknefelecs Táncegyüttes, a Sipirkák, valamint Hétfalú különböző felekezeti gyülekezetei.

Ne hagyjuk ezt a pénzt az államnak!

• HAJDU ANETT

IX. MOZGÓ VERSENY NÉGYFALUBAN!

Pár év kihagyás után, a Zajzoni Rab István Középiskola diáktanácsa 2024. április 20-án újra megszervezte a Mozgó versenyt megyei szinten. A verseny témája az első világháború volt, főhelyszíne pedig a Barcasági Csángó Alapítvány.

A versenyzők nyolc próbán vettek részt, amelyet a diáktanács, illetve Kovács Lehel István helytörténész állított össze. Az első feladat a kahoot (online feladatsztársító) volt, amely már hagyománnyá vált a mozgóversenyeken. Meglepődésünkre, a csapatok nagyon felkészültek voltak, szinte minden kérdésre tudták a választ. Ezt követte a staféta, amely öt általános kérdéssel kezdődött a mozgóversenyéről. Miután minden csapat tag helyesen válaszolt a kérdésre, végigmehettek az akadályon, majd a végén egy pisztollyal el kellett találniuk öt üdítő dobozt. Ezután következett a szabadulószoza, szintén Kovács Lehel István kérdései alapján. A szabadulószoza is a témához kapcsolódott, és minden csapat sikeresen kiszabadult. A negyedik próba az alszegi temetőben zajlott, ahol a csapatoknak meg kellett találniuk az első világháborúban elhunyt hősokeket. Utána a versenyzőinket egy kincskeresésre hívtuk a Piroska Panzióba, majd a megtalált képet kellett felismerniük, majd a hátán lévő adományokból egy receptet kellett összeállítaniuk. A csatatér további helyszíne a Petőfi-szobor volt, ahol a versenyzők egy levelet kellett hogy írjanak az akkori hősokhöz hasonlóan. A verseny utolsó állomása a George Moroianu Középiskolában volt, ahol a versenyzők két megmérettetésen vettek részt. Először is, a kórházi szobában kellett ellátniuk megsérült társaikat, majd átszállítaniuk őket egy biztonságos helyre. A másik feladatként egy népdalt kellett elénekelni, különböző zenestílusokban. Szívvel reméljük, hogy a versenyzők ezen feladatok közben nemcsak egy élménnyel, hanem sok tudással is gazdagodtak.

A verseny végezetével a résztvevők egy közös ebéddel, majd az eredményhirdetéssel zárták a napot.

A nagyok (IX–XII.) kategóriájában első díjat kapott a Zajzoni Rab István Középiskola, az Áprily Lajos Főgimnázium, illetve a bukaresti Ady Endre Líceum csapata, az Oli és a csajok, amelynek tagjai Sebestyén Anita, Gábor Olivér, Gödri Blanka, Gires-Albert Kriszta és Farkas Izabella. Második

díjban részesült a Zajzoni Rab István és az Áprily Lajos Főgimnázium csapata, a Relthobor icán, a melynek tagjai Gombás Csongor, Kiss Vadony, Gombás Sándor, Miklós László és Gödri István. Harmadik díjat kapott az Áprily Lajos Főgimnázium csapata és a Dunántúli vitézek, amelynek tagjai Islik Mihály, Vetró Balázs, Korodi Noémi, Gecse Renáta és Iámbor Szilárd.

A kicsik (VI–VIII.) kategóriájában első díjat kapott az Áprily Lajos Főgimnázium, illetve a 15-ös Általános Iskola csapata, a Muskétások, amelynek tagjai Fenesi Evelin, Dragoiu Ivett, Bontea Timea, Dobai Kinga és Sucui Mónika. Második díjban részesült az Áprily Lajos Főgimnázium csapata, az F. K., amelynek tagjai Fabich Károly, Gábor András, Pușcașu Julia-Andreea, Kóvári Kira-Karina és Tudor Rebeka. Harmadik díjban részesült a George Moroianu Középiskola csapata, a Lábujjkák, amelynek tagjai Csabai Abigél, Csabai Botond, Csiki Csinszka, Csukás Emese és Bacsó Karola.

A verseny sikeresnek és eredményesnek bizonyult, ezt bizonyítják a visszajelzések is:

„A Mozgó verseny egy nagyon érdekes élmény, abban az értelemben, hogy nem csak átlagos vetélkedő, ennél sokkal több. Nem csak az elméleti tudást kérték számon, mert egy szöveget bárki be tud magolni. Itt nagyon fontos volt a kreativitás, a leleményesség és a problémamegoldó képesség. És ez az egész történelmünk egyik legmeghatározóbb eseményébe, az első világháború keretébe volt foglalva. Így ki lehet jelteni, hogy mindenki hazament valami értékessel, akár ért el helyezést, akár nem.”

„Nagyon jól telt. Tanulság volt számunkra, hogy fejlesztenünk kellene a figyelmünket.”

„Az ideai mozgó verseny remek alkalom volt arra, hogy megemlékezzünk történelmünk egyik felejthetetlen eseményéről, az I. világháborúról. A játékokon való részvételek szórakoztatóak és egyben tanulságosak is voltak, a rájuk való készülődést is beleértve. Az ide-oda szaladgálás fokozta a hangulatot. Jólesett a mozgás is. Jó volt barátainkkal és ismerős arcokkal együtt tölteni ezt a pár órát.”

„Szerintünk a mozgó verseny jó volt, de voltak helyek, ahol sok anyagot kértünk. A versenyt másképpen képzeltük el, de finom volt a tokány.”

• VERES EMESE GYÖNGYVÉR

TÍZÉVES A BARCASÁGI CSÁNGÓ KÉZMŰVESEK EGYESÜLETE

Hivatalos nevén a Barcasági Csángó Egyesület 2014-ben alakult, és tagjai között egyaránt találunk népművészettel és iparművészettel foglalkozó kézműveseket, néprajzkutatót vagy tervezőket is, akiknek közösek az érdekeik és a céljaik. Az egyesület kézműves tagjai a hagyományos mintákat felhasználva hozzák létre az új alkotásokat, és céljuk a hagyományos népi mestersegek fennmaradása és továbbadása a következő generációnak. Munkájukat és céljukat, egyesületi munkájukat a Hétfalú hasábjain is bemutatni kívánjuk. E havi lapszámunkban Szász Ildikó porcelánfestő vall magáról.

*

„Brassóban születtem, és itt is élek családommal. Gyermekkorom óta szeretem a hagyományos viseletet, a múlt népi építészetét, az egykori festett használati tárgyakat. Régen kézzel festett bútorok vagy tányérok, bögrék, gyertyatartók díszítették a szép tiszta egyszerű, otthonos hajlékokat. Ezt inspirált akkor, amikor több mint tíz évvel ezelőtt magam is festeni kezdtem, hiszen mindig szerettem úgy a népi mintákat, mint az

absztrakt- vagy a portréfestést.

2013-ban volt egy nehéz periódusom, és akkor kezdtem festeni, akár azt is mondhatnám, hogy önismereti foglalkozásként. Ajándékot kellett készítenem valakinek, és egy virágkaspóra festettem népi motívumot. Vettem virágot bele, és az volt az ajándék. Nagyon jól sikerült, még mai napig is megtekinthető az illető személynél ez az ajándék. Ezután következett egy elég hosszú periódus, amikor kísérleteztem festékekkel, ecsetekkel és a színekkel egyaránt. Kéigettem olyan festékekkel festett kerámiát, amit igazából nem lehetett égetni. Amikor kivettem, az olyan volt, mintha egy nagyon-nagyon régi kaspó lenne. Folyamatosan vettem a különböző festékeket, amíg végül is rátaláltam azokra a festékekre, amiket most használok, amelyek nagyon jó minőségűek. Valahogy a népi motívumok vonzottak a legjobban. A matyó hímzés és festészet tetszett nekem, és kezdetben azzal próbálkoztam, majd abból alakítottam ki egy sajátos mintát, ha lehet ezt így mondani.”

(Folytatása a 4. oldalon.)

Köszönettel tartozunk támogatóinknak és partnereinknek, hogy létrejöhetett az esemény. Támogatóink: Communitas Alapítvány, DiszTípo, Yurta, UnicSpot, Paprika, Dencopan, Multitech, Naturalis, Zizin, Buda Anna, Türkösi- Bácsfalusi- és Pürkereci Evangélikus Egyházak, Nomad- Ciubere si Saune, Cinema One Brassó, Prázmári GoKard pálya és a PuzzlePunks Escape Rooms Brassó. Partnereink: Barcasági Csángó Alapítvány, Zajzoni Rab István Középiskola, George Moroianu Középiskola, Hétfalusi Magyar Ifjúsági Klub,

Piroska Panzió, Hosszúfalú-Alszegi Evangélikus Egyházközség.

A mozgó verseny célja a csapatmunka és a nemzeti értékek tudatosítása. Úgy érezzük, hogy sikerült elérni ezt a célt, hisz a IX. Mozgó verseny több mint 120 személyt mozgató meg.

Ugyanakkor nagy köszönet jár a szervező csapatnak, a résztvevő tanároknak és minden egyes résztvevőnek. Jövőre még nagyobb számban várunk vissza mindenkit, hisz már biztos: jövőre is lesz mozgó verseny Négyfaluban!

E-ZRI-vel előre!

• DR. BENCZE MIHÁLY

HÉTFALUSI NÉPDALCSOKOR SZÉKELYFÖLDÖN

Tisza partján elaludtam

Tisza partján elaludtam,
Jajj, be szomorút álmodtam. (D-á)
Megálmodtam azt az égyet,

Hej! Babám nem szeretsz engemet.
Tisza partján ég a gyertya,
Barna kislány gyojtogatja,
//Meg-meg gyógytja s el-el oltja,
Hej, csak szívem szomorítja//.

• JÓNÁS ANDRÁS

VÁLASZTÁS 100 ÉVVEL EZELŐTT

Hétfalura (is) vonatkozó szabályrendeletet adott ki Brassó vármegye törvényhatósági bizottsága az országgyűlési képviselőválasztások alkalmából előállítandó fuvarok után járó díjakról, a szavazókörhöz tartozó községekből a szavazókör székhelyére való szállításért, a választóknak adható fuvardíjról, (három évre érvényesen).

Az időszak nyári és télire van felosztva, de esetünkben a díjak nem különböznek.

Az első oszlopban a községek neve, másodikban a távolság km-ben, harmadikban a fuvardíjak – koronában – vannak feltüntetve.

II. Hosszúfalusi választókerület

A. Hosszúfalusi szavazókör: Székhelye: Hosszúfalusi

Bácsfalusi 3,41; 4. Csernátfalusi 1,16; 3. Türkös 2,70; 4. Hosszúfalusi-Ósánctelep (Ósánctelep) 8,29; 8. Bácsfalusi-Malomdombok 6,72; 7.

B. Zajzoni szavazókör: Székhelye: Zajzoni Pürkerec 1,90; 3. Tatrang 3,23; 4.

A fuvaros a kocsis kivételével, legalább három választópolgárt kell, hogy szállítson, kivéve, ha a helység-

ben kevesebben akarnak részt venni a választáson. Azon esetben, ha többet szállít mindenik után 50 fillér felemelt díjösszeget kap. A kivételes helyzetben, ha kevesebbet szállít 50 fillérrel kevesebbet kap.

A lóháton menő választó a díj egyharmadát kapja.

A fuvarozók a választókerületükben jogosult választók, vagy vele egy háztartásban élő hozzátartozója fogadható fel szállításra.

A díj az oda-vissza szállításra vonatkozik.

„A megállapított díjtételek azt a legmagasabb díjat jelölik meg, melyen felül a képviselőjelölt vagy megbízottja vesztegetés nélkül fuvardíjat nem adhat, ellenben ezen szabályrendelet intézkedései a fuvarosok javára kereseti jogot nem biztosítanak.

A választóknak szállítás helyett pénz nem adható.” (idézet a lapból).

Brassó Vármegye Hivatalos Lapja
49. sz. 1915. alapján.

• SZERKESZTŐSÉG

HÉTFALUSI HÍREK

Rangos elismerésben részesült Hochbauer Gyula

Ünnepélyes díjátadó keretén belül adták át az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület rangos elismeréseit Kolozsváron. Hochbauer Gyula tanár, helytörténész, szerkesztő, „a barcasági honismeret történetének kutatásáért, ismertetéséért” vehette át a kiváló közművelő oklevelét.

A kitüntető oklevélhez a helyi közösség is gratulál.

A Magyar Nyelv Napjai Négyfaluban

Négyfaluban tartják idén, május 10–12. között a Magyar Nyelv Napját. A rendezvényt az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége (AESZ), a Nap-sugár gyermeklap, a Brassó Megyei Tanfelügyelőség és a Zajzoni Rab István Középiskola szervezi a magyartanárok és tanítók segítségével.

Magyar Nyelv Napjai keretében adják át a *Sütő András Nyelvőrés Díjat* és a *Tüzes Bálint-díjat*, valamint egy konferencia is lesz, amelynek témája: Kulturális és nyelvi identitás a Barcaságban.

Ugyancsak ennek keretén belül zajlik a *Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedő* országos szakasza, amelynek házigazdája a Zajzoni Rab István Középiskola.

A versenyt három korosztálynak hirdettek meg az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetségének honlapján:

• DR. SZÉKELY LEVENTE

HÁROMFALUSI ESTE

Tatrag, Zajzon és Pürkerec alkotja Háromfalut. Ezt mindenki tudja, de kevesen tudnak lehet erről a bizonyos kevert tájszólásról, amelyet kár lenne elfeledni. Ma már kevesebb maradt ezekből a kölcsönvett és nyakatekert szavakból, de még fellelhetőek nemcsak Háromfalun, hanem környékén is. A csángók java része ma is tigájnak mondja a serpenyőt, franzellának a veknit, árdéjnak a paprikát, szukknak az üditő italokat stb., stb. Gyermekkoromban egy ideig Tatragban nevelkedtem, majd a hatvanas évek végén és a hetvenes évek elején sokat voltam ott a nagyszülőknél. Nagyapám, Bálint György (1900–1979) verseket írt, olyan népies verselőnek nevezhetjük ma. Élete folyamán nem publikált, igaz lehetőségei sem voltak erre. Pár rövid írása azonban megjelent az *Előrében* és az *Utunkban*. Egy verseskötete azonban kiadatott 2014-ben *Istenemmel* címmel, Hochbauer Gyula válogatásában. Olyan második

negyedik osztályosok, felső tagozatos iskolások és középiskolások számára.

A verseny célja a diákok anyanyelvi és irodalmi műveltségének gyarapítása; a vetélkedő elvárásrendszerében alapvető követelmény a három korosztálynak megfelelő anyanyelvi műveltség, kreativitás, beszédkészség és a két nagyobb korosztály esetében a magyar irodalomban, történelemben való tájékozottság.

A IV. osztályosok versenyének témája: *Tűz, te gyönyörű, jegeken győztes-örömmű* (Nagy László) Játsszunk a tűzzel, tűz szavunkkal!

A felső tagozatos iskolások (V–VIII.) versenyének témája: *Eszem-izsom, dínom-dánom a szólásainkban*.

A középiskolások (IX–XII. osztály) versenyének témája: *Eszem-izsom, dínom-dánom a néphagyományban és az irodalomban*.

Az országos versenyre továbbjutó csapatoknak a témában való jártasságuk mellett bizonyítaniuk kell nyelvi kreativitásukat, írásbeli és szóbeli kifejezőkészségüket, korosztályuknak megfelelő anyanyelvi műveltségüket.

A vetélkedő résztvevői megtekinthetik a Háromszék Táncegyüttes *Lúdas Matyi* című előadását, kiállításon ismerhetik meg a hétfalusi csángók viseletét s a hétfalusi lakásbelső, betekintést nyerhetnek a hagyományápolásba, kézműves foglalkozáson és kiránduláson vehetnek részt.

vagy harmadik osztályos lehettem, amikor nagyapám megtanított verset írni. Írtam is pár füzetet, több verseském meg is jelent akkor a *Napsugárban* és a *Jóbarátban*. Ezek akkori gyermeklapok voltak. A *Jóbarát* az a pioníroknak szólt. Igaz, hogy az eleje olyan Ceaușescu dicsőítés volt, de a tartalmában voltak okos dolgok is, amiből sokat lehetett tanulni. A *Jóbarát* szervezett akkor *Jóbarát Napokat*, *Tantárgy Olimpiát* stb. Egyik alkalommal, talán 1971-ben Négyfaluban tartották, a mai Multikulturális Központ, akkor az Építészeti (Konsztrukció) Iskola udvarán, Kovásznai Miklós tanító szervezésével. Később felhagytam a versírással, inkább a természettudományok felé fordultam.

Tatragban nekem eléggé megütötte a fületem az akkori tájszólás. Nagyapámékhöz jöttem a szomszédok, mondhatom eléggé furcsán beszéltek akkor az öregek.

(Folytatása a 4. oldalon.)

• DR. SZÉKELY LEVENTE

HÁROMFALUSI ESTE

(Folytatás a 3. oldalról.)

A furcsa nyakatekert románból és németből átvett szavak mellett bővelkedett a nyelv mindenféle csángó tájszólással. A tájszólásból ma is maradt, ma is még vannak akik leánya helyett liánkát mondanak. Annál furcsábbak voltak az idegen szavak, lehet könnyebb volt így mondani, mind magyarul (csáj, gendák, terép, liber, ligyán, kotéc, musáma, borkán, szfát, masina, csorba, kotoja stb. románból; kaszten, bombóc, bonfájer, stolverk, zihérájsz tú (tő) stb. németből). A csángó magyar-szavak is jól el voltak tekerve: hód, fesső, assó, küsső, besső, bót, tajiga, veszteg, buba, sárikság, setét, vider, szegén, firrang, künn, tál, éveg, menen, esmét, stb. Hogy mikor kerülhetett ennyi román szó a háromfalusi tájszólásba, az még vitatható. Valószínű azonban, hogy 1918 után. Akkor a helybeli románok tudtak magyarul, mert 1918 előtt az iskolában meg kellett tanulni (ma pontosan fordítva van), a magyarok meg nem tudtak románul. Igaz, hogy sok csángó dolgozott akkoriban Bukarestben, és onnan is hozhattak a tájszólásba, de valószínűbb, hogy helyben öröklődtek a háromfalusi románoktól. A hatvanas években a tatrangi nagyanyám alig tudott valamit románul. Azonban jól emlékszem, hogy amikor gyermek voltam az öreg helybeli (nem jövevény) románok mind tudtak magyarul, mert még magyar világban születtek és az iskolában megtanultak.

A Háromfalusi este 1978-ban született, egyik órán az iskolában, csak úgy unalomból és hülyeségből. A brassói Természetráji líceumba jártam akkor. A nyolcvanas években még díjakat is nyertek vele az iskolások, ha felolvasták valamelyik versenyen. Sokan élvezték, aztán a mai napig hevert egy füzetben. Bele van rakva egy kis túlzás is, éppen a tájszólás kihangsúlyozása céljából. Annyiból megéri, hogy nyerhetünk egy kis betekintést egy régi letűnt világba. És lehet, hogy ez az érdekes tájszólás teljesen feleslegesbe merül? A vers végére mellékeltem egy szótárt, mert főleg, aki nem csángó, másképp nehezen érti meg!

Háromfalusi este

Este van mán esmét, feteke az iég,
A hód, a csillagok, jaj be milyien szíép.
Bésétetedett mán, hód magosra hágott,
Fesső iégről lássa, a ganyiés aszfaltot.

Lent a falu végén, künn a bót terépin,
A csendér a kócsval, áll az árok szélin.
A küsső világba, esmét csend lakik,
A récék elültek, egysem feredik.

A csúrkék béültek, mán a kotécba,
De ók emez előtt, meg vótak olvasva.
Loak a pajtába, ott látod a lót,
Izé a cöektől, elódotta vót.

A magazin teréjje, fel fűvesedett,
Met a csatornyából, sok viz csepegett.
Ott bé a pajtába, dögöl egy tajiga,
Vesztég hagyták őt mán, senki sincs ki tójja.

A hiú elejin, ott van a gerenda,
Emez előtt lóg bé, a hosszú rajtoja.
Kotoja, zakota, van a magazinba,
Bé a terép alá, tajiga van tójja.

Benn a pátkanapét, esmét lecsinálják,
Azt, hogy lecsinálják, kasztent odébb tójják.
Köjök egy bubát, ötöztet sarokba,
Met a szegén bubát, sárikság letójta.

A fűttö fesső felin, gőzösöl a csáj,
Están bá cánkra jött, éppeg réa vár.
A fesső plafonon, lóg a sok pánkálló,
Idébb-odébb lógnak, met a fűttö forró.

A vizes vider es, ott van a padon,
S virágos musáma, van az asztalon.
Firrang az ablakba, pityóka és kártóf,
Kaszten alatt dögöl, a csóráp s a pántóf.

Benne a kredencbe, ott van a sok hóلمي,
Padlódeszkák megett, egy gendák bujik ki.
A földön hevernek, a foncsika cserge,
Foncsikából szötték, s mán rakták a földre.

Benne a kasztenba, sorba áll a póc,
Túl a másik falon, van a másik póc.
Örökkétig ketyeg, falon fenn az óra,
Nem es hallgat ammán, a jó magyar szóra.

A kasztenba benne, ottan van a vagyon,
Zakota és hóلمي, nagy érték az nagyon.
Orvosságos éveg, borkán s régipéznz,
Ez itten a vagyon, evel sokra mensz.

Künn az ablak előtt, menen el a rata,
Úgy rezegnek tölle, háznak sok ablakja.
Esmét egy masina, precsezia leszen,
Mán a fűsüllőnél, éppeg kurbát veszen.

Benn a kamarába, ottan van a csorba,
S egy karé franzella, belé bé van dobva.
Benne a kasztenba, ottan van a tál,
A lábos s a fazik, esmét sorba áll.

Están bá indul mán, a harmadik szkhimbbe,
Mámma még liber vót, most ott az ideje.
Ég a lámpás es mán, fistes mán az éveg,
A ligyán még tarcsa, a szappanyos vizet.

A széken a hájnak, a lájbi s a kurti,
Padlódeszkák megett, egy gendák bujik ki.

• VERES EMESE GYÖNGYVÉR

TÍZÉVES A BARCASÁGI CSÁNGÓ KÉZMŰVESEK EGYESÜLETE

(Folytatás a 2. oldalról.)

„Nézegettem a különböző videókat, és autodidakta módon különböző technikákkal próbáltam a gyarapítani azt a tudást, amellyel addig rendelkeztem. Kezdetben gyerekeknek szánt csészét meg tányért festettem mesefigurákkal, motívumokkal. Úgy tűnt, hogy ezeknek jó hatása is volt a gyerekekre, mert elhagyták a cumit az ilyen csészék kedvéért. Visszatérve a népi motívumokra, mindig nagymamám zetelaki háza volt az emlékeimben, a kicsi, kedves, otthonos lakása. Az maradt a lelkemben. Sajnos, már nincs meg az a házikó, csak az egyik dísztányéromon lehet látni a képét. Voltak hímezett falvédői, párnái, nekem is vannak, így foglalkoztam horgolással is, hímzéssel is, de a porcelánfestést szerettem meg mégis a legjobban.

Közben csatlakoztam az egyesülethez. Eleinte nem voltam nagyon aktív és bátor; talán amiatt sem, hogy picit kívülállónak éreztem magam, hogy én

nem vagyok csángó származású. DE itt élek, azonosulni tudok a kultúrával, és mivel a közösséget megszerettem, jól érzem magam, könnyen ment az is, hogy megpróbáljak barcasági mintákat festeni. Először a szöttesekből merítettem, aztán a festett bútorok fogtak meg igazán. A beszélgetések, az ötletelések meg is hozták az eredményt: egy olyan sorozat született, amellyel szerepelhettem Brassóban is a Míves kiállításon. Ezeket a motívumokat már fára is próbálom festeni. Motivál mindaz, amit látok az egyesület tagjainak munkájában, a közös ötletelések, beszélgetések éppúgy. Közben ott vannak az emlékeim is, a gyerekkorom, amikor azt láttam, hogy az egyszerű ember is törekedett arra, maga körül szépet teremtsen. Ezeknek a szép emlékeknek a varázsát szeretném visszahozni a mindennapjainkba, modern otthonainkba, valami újat alkotni a mai kor igénye szerint, de mégis a hagyományt folytatva.”

Ez a szép nyelv illet, itten műnkököt,
Eztet műnk megtarcsunk, idvezlünk
tűktököt!

Szómagyarázat: esmét = ismét, hód = hold, fesső = felső, bót = bolt / üzlet, csendér = rendőr / akkor milicista, kócsval = kulccsal, küsső = külső, csúrkék = csirkék, kotéc = tyúkól, meg vótak olvasva = meg voltak számolva, loak = lovak, lót = lovat, cöek = cövek, elódotta = eloldotta, magazin = üzlet / ház mellékhelyisége, tajiga = taliga / targonca, veszteg hagyták = helyben hagyták, tójja = tolja, hiu = padlás, rajtoja = létra, kotoja = doboz, zakota = limlom / szétdobalt tárgyak, terép = lépcső, pátkanapé = ágy, kanapé, kaszten = szekrény, köjök = gyermek, bubát = babát, ötöztet = öltöztet, szegén = szegény, sárikság = sárgaság, fűttö = kályha, gőzösöl = gőzölög, csáj = tea, Están = István, cánkra jött = pontosan jött, éppeg = éppen, pánkálló = pókháló, vider = veder, musáma = műanyag

asztalterítő, firrang = függöny, kártóf = burgonya, csóráp = harisnya, pántóf = cipő, kredenc = szekrény, hóلمي = különböző tárgyak, föld = föld / padló, póc = polc, örökkétig = mindig, ammán = az már, zakota = limlom, szétdobált tárgyak, borkán = befőttes üveg, künn = kint, rata = autóbusz (abban az időben a Brassó és Tatrang közti járatot nevezték így, a Regia Autonomă Transport Auto rövidítése), masina = autó, precsezia = a Négyfalu és Tatrang közti buszt nevezték így, amely az Electroprecizia gyárba szállította a munkásokat, kurbát veszen = kanyart vesz, fűsüllő = gyapjufésülő (a falu végétől jó 200 méterre volt, a cégtábláján írta Darace), csorba = leves, franzella = vekni, tál = tányér, fazik = fazék, mán = már, harmadik skhimbbe = harmadik váltásba, liber = szabad, éveg = üveg, vót = volt, ligyán = mosdótál, tarcsa = tartja, lájbi = mellény, kurti = rövid kabát, gendák = bogár, eztet = ezt, műnk = mi, tűktököt = titeket, idvezlünk = üdvözlünk stb.